

MEDICINOS PSICHOLOGO PAREIGINIAI NUOSTATAI

ISKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Medicinos psichologo profesinės veiklos reikalavimų aprašas (toliau – Reikalavimai) nustato asmens sveikatos priežiūros įstaigoje medicinos psichologo veiklą vykdančio subjekto teises, pareigas, kompetenciją bei atsakomybę ir įstaigai, kurioje jis dirba, taikomus reikalavimus.
2. Reikalavimų tikslas – nustatyti minimalius medicinos psichologo kvalifikacinius reikalavimus, kurie būtų privalomi medicinos psichologo parengimui ir jo profesinei veiklai.
3. Reikalavimai taikomi asmens sveikatos priežiūros įstaigose medicinos psichologo veiklą vykdančioms subjektams, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms medicinos psichologus (klinikinius psichologus, sveikatos psichologus) bei kontroliuojančioms (prižiūrinčioms) jų veiklą.
4. Reikalavimai peržiūrimi ne rečiau kaip kas 5 metai ir, jeigu reikia, pakeičiami ar panaikinami.
5. Asmuo, norintis užimti medicinos psichologo pareigybę, turi būti įgijęs medicinos psichologo profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir turėti suteiktą medicinos psichologo spaudo numerį. Užsienyje įgyta kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
6. Klinikinės/sveikatos psichologijos specializacijos rengimo programos turi būti vykdomos švietimo institucijose, akredituotose pagal Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme nustatytą tvarką Studijų kokybės vertinimo centre arba kitoje aukštojo mokslo kokybės vertinimo agentūroje, įtrauktoje į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registrą.
7. Šiuose Reikalavimuose vartojamos sąvokos:
  - 7.1. **interviu** – psichologinio įvertinimo metodas, kai tam tikros struktūros ir eigos pokalbio metu medicinos psichologas renka informaciją, reikalingą atsakyti į psichologiniam įvertinimui išskeltus klausimus.
  - 7.2. **klientas** – medicinos psichologo paslaugų gavėjas.
  - 7.3. **medicinos psichologas** – asmuo, atitinkantis Reikalavimų 5 punkte nurodytus reikalavimus ir atliekantis psichologinį įvertinimą, psichologinį konsultavimą, psichologinių grupių vedimą, galintis ir gebantis padėti įvairaus amžiaus žmonėms (dirbant individualiai, su grupėmis ar bendruomenėje) puoselėti ir stiprinti savo sveikatą, įveikti su liga susijusias psichologines problemas, dirbant savarankiškai arba tarpdisciplininėje komandoje drauge su kitais sveikatos priežiūros specialistais, taip prisidedant prie individo bei visuomenės sveikatos stiprinimo bei sėkmingo gydymo ir sveikimo proceso.
  - 7.4. **nestandartizuotas psichologinio įvertinimo instrumentas** – užduočių rinkinys, matavimo priemonė, technika ar kitokia procedūra, kuria tam tikru būdu įvertinamas ar atspindimas psichologinis funkcionavimas, tačiau netenkinami standartizuotiems psichologinio įvertinimo instrumentams keliami reikalavimai.

7.5. **pirminiai psichologinio įvertinimo dokumentai** – pirminiai įvertinimo rezultatai ir protokolai, su klientu susiję medicinos psichologo įrašai, pastabos, interpretacijos, kliento piešiniai ir kita kūrybinė veikla, interviu bei asmeninių kliento dokumentų išrašai ir kita psichologinio įvertinimo metu surinkta informacija.

7.6. **psichologija** – mokslas, tiriantis psichinius reiškinius, jų kilmę, raidą, reiškimosi formas ir mechanizmus.

7.7. **psichologinė grupė** – psichologinės pagalbos būdas, kurio metu medicinos psichologas dirba su klientų grupe, padėdamas jiems spręsti psichologinius sunkumus.

7.8. **psichologinio įvertinimo išvada** – dokumentas, kuris rengiamas apibendrinus ir integravus visus įvertinimo metu gautus duomenis, jame pateikiami psichologinio įvertinimo tikslai, taikyti įvertinimo metodai, gauti rezultatai, atsakymai į iškeltus klausimus ir rekomendacijos.

7.9. **psichologinio įvertinimo organizavimo sveikatos priežiūros sistemoje reglamentas** – gairės, nusakančios psichologinio įvertinimo organizavimą sveikatos priežiūros sistemos institucijose, medicinos psichologų kompetencijas, reikalingas atliekant psichologinį įvertinimą, pagrindinius psichologinio įvertinimo teisinius ir etinius aspektus.

7.10. **psichologinis įvertinimas** – sprendimų priėmimo procesas, kurio metu, remiantis iš įvairių šaltinių gauta informacija (stebėjimu, interviu, standartizuotais psichologinio įvertinimo instrumentais, nestandartizuotais psichologinio įvertinimo instrumentais, dokumentų analize ir kt.) siekiama gauti supratimą apie kliento(-ų) psichologinį funkcionavimą, kuris padėtų atsakyti į įvertinimui iškeltą klausimą(-us) ir pateikti problemos sprendimo rekomendacijas.

7.11. **psichologinis konsultavimas** – psichologinės pagalbos būdas, kurio metu medicinos psichologas individualaus susitikimo su klientu(-ais) metu aptaria kliento(-ų) sunkumus ir ieško galimų sprendimų.

7.12. **psichologo etikos kodeksas** – vertybių ir etikos principų rinkinys, kuriuo psichologas privalo remtis profesinėje veikloje.

7.13. **standartizuotas psichologinio įvertinimo instrumentas** – užduočių ar klausimų, skirtų įvairioms žmogaus psichologinėms ypatybėms įvertinti, rinkinys, pateikiamas vienodomis sąlygomis, naudojant vienodą (standartinę) duomenų interpretacijos sistemą ir užtikrinant matavimo invalidumą ir patikimumą.

7.14. **stebėjimas** – psichologinio įvertinimo metodas, kuriuo tiesiogiai arba netiesiogiai stebimas kliento elgesys ar kliento ir jam reikšmingų asmenų elgesys ir tarpusavio sąveikos.

8. Asmuo turi teisę verstis medicinos psichologo praktika tik Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs Reikalavimų 5 punkte nurodytą profesinę kvalifikaciją.

9. Profesinę veiklą medicinos psichologas vykdo asmens sveikatos priežiūros įstaigose, atitinkančiose atitinkamą asmens sveikatos priežiūros veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

10. Medicinos psichologas savo profesinėje veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūrą, reikalavimais, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašu.

II SKYRIUS
MEDICINOS PSICHOLOGO TEISĖS, PAREIGOS,
KOMPETENCIJA, ATSAKOMYBĖ

11. Medicinos psichologo teisės:

- 11.1. verstis medicinos psichologo profesine veikla šių Reikalavimų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;
- 11.2. turėti atskirą kabinetą, kabineto įrangą, darbo priemones;
- 11.3. savo nuožiūra, atsižvelgdamas į kliento individualias savybes, parinkti įvertinimo metodus, instrumentus, trukmę bei priemones;
- 11.4. savo kompetencijos ribose konsultuoti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
- 11.5. susipažinti su gydymo įstaigoje turima dokumentacija apie klientus;
- 11.6. teikti pasiūlymus komandos nariams ir vadovybei dėl paslaugų klientams ir darbo organizavimo;
- 11.7. pasirinkti darbo formas ir metodiką;
- 11.8. kelti savo profesinę kvalifikaciją (ne mažiau kaip 40 valandų per metus užskaitoma kaip darbo laikas, mokant vidutinį atlyginimą) Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
- 11.9. pasirinkti kvalifikacijos tobulinimo formas, laiką, supervisorių;
- 11.10. dalyvauti mokslo įstaigų ir institucijų vykdomuose tyrimų projektuose arba pagal kompetenciją jiems vadovauti;
- 11.11. bendrauti ir bendradarbiauti su specialistais iš kitų valstybinių, privačių įstaigų bei visuomeninių organizacijų, teikiančių sveikatos priežiūros paslaugas;
- 11.12. dalyvauti rengiant įstatymus bei kitus norminius teisės aktus;
- 11.13. bendradarbiauti su Lietuvos ir užsienio valstybių psichologais, dirbančiais sveikatos bei švietimo sistemoje;
- 11.14. gauti darbui būtiną informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų;
- 11.15. kitos teisės, nustatytos kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros ir socialinio darbo veiklą.

12. Medicinos psichologo pareigos:

1. laikytis psichologo etikos kodekso reikalavimų;
2. turėti medicinos psichologo spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;
3. teikti psichologinį konsultavimą vaikams, paaugliams, suaugusiesiems bei jų šeimos nariams savo kompetencijos ribose (1 priedas);
4. užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę;
5. atlikti vaikų, paauglių, suaugusiųjų psichologinį įvertinimą savo kompetencijos ribose;
6. atlikdamas psichologinį įvertinimą, vadovautis Psichologinio įvertinimo organizavimo sveikatos priežiūros sistemoje reglamentu;
7. taikyti Lietuvos Respublikoje tik mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius darbo metodus, išskyrus teisės aktuose nustatytus atvejus;
8. atlikti prevencinį darbą pagal savo kvalifikaciją ir įstaigos poreikius;
9. atlikti darbo užduotis, atitinkančias turimas kompetencijas;
10. žinoti medicinos psichologo darbą reglamentuojančius dokumentus ir jais vadovautis;
11. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais rekomenduoti kreiptis į atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros ar kitą specialistą;

12. teikti informaciją ir paaiškinti veiklos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
13. tvarkyti ir saugoti profesinės veiklos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;
14. pareigybės aprašyme nustatytų funkcijų atlikimui pagal savo kompetenciją bendradarbiauti su specialistais, dirbančiais sveikatos priežiūros ar kitose įstaigose, o taip pat su kliento šeimos nariais;
15. teikti kitas pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas teisės aktų nustatyta tvarka.
16. tvarkyti ir pildyti savo darbo dokumentus teisės aktų ir įstaigos nustatyta tvarka;
17. planuoti ir organizuoti savo darbą;
18. medicinos psichologas gali teikti psichologinį konsultavimą įstaigos darbuotojams ūmios psichologinės krizės atveju darbe, kai to pageidaujama.
  13. **Medicinos psichologo kompetencijas** sudaro žinios ir gebėjimai, kuriuos jis įgyja studijų metu ir nuolat tobulina, atsižvelgdamas į nuolatinę mokslo ir praktikos pažangą.
  14. **Medicinos psichologas turi žinoti:**
    1. Lietuvos Respublikos įstatymus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius medicinos psichologo paslaugų teikimą;
    2. psichologo etikos kodekso reikalavimus;
    3. asmenybės teorijas, pažinimo teorijas, psichikos ir elgesio sutrikimus, raidos psichologiją ir raidos psichopatologiją, grupės procesus;
    4. psichologinio įvertinimo teorijas ir metodus.
  15. **Medicinos psichologas turi gebėti:**
    1. atlikti įvairaus amžiaus ir įvairių psichologinių sunkumų turinčių asmenų psichologinį konsultavimą bei užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę pagal turimas kompetencijas;
    2. vesti psichologines grupes įvairaus amžiaus ir įvairių psichologinių sunkumų turintiems asmenims pagal turimas kompetencijas;
    3. atlikti asmens psichologinį (pažintinių funkcijų, raidos, asmenybės ypatumų, emocinės sferos) įvertinimą pagal turimas kompetencijas.
16. **Medicinos psichologas atsako:**
  - 16.1. už psichologo etikos kodekso laikymąsi;
  - 16.2. už teikiamos psichologinės pagalbos kokybę;
  - 16.3. už klientų saugumą savo darbo metu
  - 16.4. už gautos informacijos konfidencialumą, išskyrus teisės aktuose numatytus atvejus;
  - 16.5. už psichologinio įvertinimo išvados teisingumą ir kokybę;
  - 16.6. už psichologinio įvertinimo išvadų pateikimą (už šio dokumento saugojimą medicinos psichologas neatsako);
  - 16.7. už medicininės dokumentacijos tvarkingą vedimą ir įrašų teisingumą;
  - 16.9. už gautų duomenų saugojimą ir naudojimą;
  - 16.10. už psichologinio įvertinimo instrumentų saugumą.

III SKYRIUS ĮSTAIGAI TAIKOMI REIKALAVIMAI

17. Įstaiga, kurioje dirba medicinos psichologas, privalo turėti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotas juridinių asmenų asmens sveikatos priežiūros licencijas ir kitus leidimus (licencijas) atitinkamai veiklai vykdyti.
18. Medicinos psichologo pareigas ir funkcijų vykdymą nustato įstaigos, kurioje jis dirba, vidaus darbo tvarkos taisyklės ir kiti įstaigos veiklą reglamentuojantys dokumentai.

IV SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Medicinos psichologas už padarytas klaidas, aplaidumą ar netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ir profesinės etikos ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už nustatytų pareigų viršijimą, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Susipažinau ir sutinku:

Pareigos _____

Parašas _____

Vardas ir pavardė _____

Data _____

